

Een prominente KGB-dubbelspion had een liefje in Ede. Maar waar is ze?

Posted on 14 september 2024 by Theo Jongedijk

De jacht op bedrijfs-, defensie- en staatsgeheimen door spionnen is met een oorlog op ons continent en groeiende geopolitieke spanningen weer helemaal terug. Hoed u voor mannen met gleufhoed en lange jassen: dat is de herinnering aan dit soort diefstalpraktijken uit de Koude Oorlog.

Met de Russische inval in Oekraïne herleven tijden waarvan we dachten, na jaren van ontspanning, dat die nooit meer aan de orde zouden zijn.

Dit is een reconstructie van hoe het er in de Koude Oorlogsjaren aan toe ging aan de hand van belevenissen van een verslaggever die van de ene op de andere dag in contact kwam met een agent van de Russische KGB en zijn Nederlandse vriendin uit legerplaats Ede.

Intrigerende vragen na ruim vier verstreken decennia: waar is die vrouw? En wat was de rol van Ada T.-de G., het liefje van de Russische spion? Of speelde zij,

evenals KGB'er Aleksei Myagkov, een *geheime* rol? Als ze nog leeft, is Edese Ada, het spionnenliefje van weleer, nu een bejaarde vrouw tussen de zeventig en tachtig jaar.

Telefoon op de redactie van *Accent*

Het is vrijdag en de werkweek in de warme zomer van 1976 loopt op z'n end. Op de redactie van opinieweekblad *Accent* aan de Basisweg in Amsterdam, gevestigd in hetzelfde gebouw als krantenconcern De Telegraaf, waarvan het een onderdeel is, rinkelt de telefoon.

Een vrouw meldt zich zonder naam te noemen. De stem klinkt gehaast. Opgewonden. Ze wil zo snel mogelijk contact met een verslaggever. Morgenochtend!

Op de vraag wat er aan de hand is, komt geen reactie. Op de redactie van *Accent* is het onmiddellijke vermoeden dat het gaat om de 'Menten-affaire', met in de hoofdrol een Blaricumse miljonair die in opspraak is gekomen door de veiling van zijn kunstcollectie. Volgens het weekblad zijn de schilderijen afkomstig van roof op Oost-Europese Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Er wordt afgesproken in een horecagelegenheid in winkelcentrum Hoog Catharijne in Utrecht. Daar stelt de vrouw zich die zaterdagmorgen voor als Ada. De man die haar vergezelt, schrijft zijn naam op een papiertje: Aleksei Myagkov. Ze hebben elkaar ontmoet tijdens een vakantie op Sicilië. Liefde op het eerste gezicht. Het meisje van een jaar of vijf is haar dochtertje.

Het stel heeft een doel voor ogen: een nieuw leven. Daar is geld voor nodig. Veel geld. Hij is geheim agent van de KGB, wil met dat werk stoppen en biedt een manuscript over de dienst te koop aan.

De kennismaking in Utrecht mondt uit in een reeks contacten. De laatste daarvan vindt eind augustus 1976 plaats op de redactie van het weekblad. Er wordt onderhandeld over het manuscript. Kunstredacteur Peter Liefhebber, de enige verslaggever die Russisch spreekt, moet de lakmoesproef doen of *Accent* te maken heeft met een echte KBG-agent, of een op geld beluste fantast.

Geen deal

Tot een transactie is het niet gekomen. Het manuscript blijft steken bij een notaris in München. Onderzoek door het weekblad brengt bovendien geen klaarheid of Aleksei Myagkov, die zich in het vrije westen bedient van de naam Alex Wagner, daadwerkelijk heeft gebroken met de KGB.

Het grootste beletsel is echter de vraagprijs van honderdduizend gulden. Een bedrag dat voor zover bekend niet eerder werd of is betaald door een Nederlands medium om een publicatie mogelijk te maken. Het weekblad publiceert een coververhaal onder de kop 'KGB-agent vroeg ons geld'. Daarin wordt de doopceel gelicht van Aleksei Myagkov, alias Alex Wagner.

Hij genoot inderdaad een opleiding bij de Russische dienst. Week voor zijn werkzaamheden naar het Westen uit. Zat in de Bondsrepubliek een gevangenisstraf van drie maanden uit voor het gijzelen van een agent van de West-Duitse geheime dienst, in een poging een miljoen mark losgeld te krijgen.

De publicatie over Aleksei Myagkov en zijn Ada leidt tot de dreiging van een kort geding. De geheim agent verlaat het land met de noorderzon, nog voordat het tot een procedure komt. Eind 1976 verschijnt in Groot-Brittannië een boek van Myagkov, gepubliceerd door Foreign Affairs Publishing, een Londense uitgeverij met connecties bij de Britse geheime dienst. Titel: *Inside the KGB*. Het is de bevestiging van zijn rol als dubbelspion. Opmerkelijk is dat Myagkov in zijn boek geen letter besteedt aan zijn mislukte Hollandse avontuur. Ook niet aan Ada. Haar lot is sindsdien in nevelen gehuld.

Dezelfde verslaggever komt rond de eeuwwisseling als correspondent voor *De Telegraaf* in Berlijn in contact met Gabriele Gast. De in politieke wetenschappen gepromoveerde onderzoekster spioneerde zeventien jaar voor de DDR in de Bondsrepubliek.

Zij gold als belangrijkste geheim agent in het Westen van de beruchte Oost-Duitse spionnenbaas Markus Wolf. In 1968 leerde Gabriele Gast in het kader van haar wetenschapsstudie in Oost-Duitsland Karl-Heinz Schneider kennen. Als zogeheten 'Romeo', een versierder in opdracht van een geheime dienst, wist deze haar over te halen te gaan spioneren voor de DDR.

Zes jaar cel

De Nederlandse verslaggever herinnert zich bij het horen van het verhaal over Karl-Heinz de geschiedenis van de Edese Ada die op Sicilië viel voor de charmes van KGB'er Aleksei Myagkov.

Was de Rus ook een Romeo? Was de liefde voor Ada doorgestoken kaart, net als die van Karl-Heinz voor Gabriele?

Na de *Wende* in de DDR (1989) wordt Gabriele Gast verraden. Karl-Heinz getuigt tegen haar. Er volgt een veroordeling tot zes jaar en negen maanden cel. Drie jaar zit ze uit. Deels in een isoleercel. Geloven dat Karl-Heinz een 'Romeo' was, doet Gabriele Gast desondanks niet.

De enige die kan vertellen of er een dubbele bodem in de liefdesrelatie zat met Aleksei Myagkov is Ada T.-Van G. zélf. Zij lijkt van de aardbodem verdwenen, een aantal zoekpogingen ten spijt.

Een toevallig aanknopingspunt om haar te kunnen vinden, is in 2007 de benoeming van Cees van der Knaap tot burgemeester van legerplaats Ede, waar Ada vandaan kwam. De oud-CNV-bestuurder blijft tot 2017 in Ede in functie.

Van der Knaap was eerder staatssecretaris van Defensie. Uit dien hoofde kan hij iets weten van Ada en haar KGB-liefde. De verslaggever en Van der Knaap hebben bovendien een gedeeld verleden. In eenzelfde periode werken ze in Rotterdam met de haven als speerpunt en onderhouden daarover veel contact. Echter, de oud-vakbondsman houdt zich onbereikbaar voor de verslaggever, tot op de dag van vandaag.

Niet één reactie

Karel de Jong is programmamaker/presentator bij Omroep Gelderland. De zender heeft een hoge luisterdichtheid in Ede en wijde omgeving. De luisteraars worden in een speciaal James Bond-achtig radioprogramma mee teruggenomen naar de spionagegebeurtenissen van de jaren zeventig. Tot de plaatkeuze behoort het toepasselijke lied *The Russian Spy and I* van The Hunters.

Het programma draagt uit dat het iedereen ongewild kan overkomen: verzeild

raken in een spionageavontuur. Of je nu werkt bij de overheid of bij een bedrijf. Ada T.-Van G. uit Ede overkwam dat in een ver verleden.

Het radioprogramma levert niet één reactie op. Het spionneliefje lijkt nog steeds van de aardbodem verdwenen.

[*Theo Jongedijk*](#) is journalist.

Wynia's Week verschijnt altijd, drie keer per week. **Het zijn de donateurs die dat mogelijk maken.** Nog geen donateur? Kijk [**HIER**](#). Hartelijk dank!